

3.9 Transitiivilauseet

Transitiivilause tarkoittaa lausetta, jossa on objekti (direct object). Verbinä on sellainen, jonka kanssa tulee objekti. Transitiivilauseessa on siis yleensä kaksi substantiivilauseketta (noun phrase), joista toinen subjekti ja toinen on objekti.

Esimerkiksi: *Sain flunssan eiliseltä retkeltä.* (subjekti: minä, objekti: flunssan)

Opettaja on korjannut nyt kaikki kokeet. (subjekti: opettaja, objekti: kaikki kokeet)

Meitä odotetaan jo! (ei subjektia, koska lause on passiivissa, objekti: meitä)

Transitiivilauseen helppous löytyy siitä, että subjekti on aina perusmuodossa eli nominatiivissa. Myös kieltolauseessa, jaollisen ja epämääräisen subjektin kanssa ainoa sopiva sijamuoto on nominatiivi. Epämääräisyyttä ei siis voi subjektissa ilmaista partitiivilla vaan tarvittaessa voi käyttää leksikaalisia keinoja (sijamuoto pysyy nominatiivissa):

Jotkut opettajat ovat korjanneet kokeet mutta eivät kaikki. TAI

Osa opettajista on korjannut kokeet mutta osa ei.

Transitiivilauseen vaikeus löytyy siitä, että ensinnäkin täytyy erottaa, kumpi jäsen on subjekti ja kumpi objekti. Tämä vaatii jonkin verran lauseen analyysitaitoa.

Toinen vaikeus liittyy objektin sijavaihteluun, joka on melko mutkikas. Objektin sijavaihtelun selvittämiseksi täytyy ensinnäkin tietää, millainen verbi on. Vaihtoehtoja on kolme:

- 1) partitiiviverbi
- 2) sekaverbi
- 3) totaaliverbi

Sen jälkeen pitää vielä tarkastella lauseen aspektia (valmis vai kesken) sekä objektin itsensä jaollisuutta ja epämääräisyyttä. Myös kiello vaikuttaa kaikkiin objekteihin.

Tarkemmat ohjeet objektin sijavaihteluun löytyvät kohdasta 2.3.